

A web növekedésének lassulása

Az OCLC által készített éves felmérés szerint a nyilvános webhelyek száma folyamatosan növekszik, de csökkenő ütemben. A nyilvános webhelyek ország és nyelv szerinti eloszlása változatlan az utóbbi években. A webhelyek legnagyobb részét az információs ipar és a hivatásos tanácsadó szolgáltatások hozzák létre és tartják karban.

Az OCLC webfelmérő projektjének keretében 1997 óta folyik a web statisztikai monitorozása, véletlen mintára alapozva. A 2001. június 30-án zárult év adatai szerint a nyilvános webhelyek száma több mint 3,1 millió, ami 6%-os növekedést jelent az előző évi adathoz képest. Nyilvános webhelyen az interneten levő olyan elkülönült hely értendő, amelynek tartalmához korlátlan nyilvános hozzáférés valósítható meg webprotokollok útján. E helyek számbeli növekedése az utóbbi években lelassult, és ez a trend különösen szembetűnő az utóbbi 12 hónapban. 1997 és 2000 között a webhelyek száma évente 700 ezerrel nőtt, míg 2000 és 2001 között a webhelyek száma 200 ezerrel gyarapodott.

A nyilvános webhelyek a teljes WWW 36%-át teszik ki. Az utóbbi évben a teljes web mintegy 18%-kal nőtt, a becsült összes webhely száma ezzel csaknem 9 millió. Ebben az időszakban ugyan több mint 1,3 millió új helyel gyarapodott a web, mégis csökkent a növekedés üteme a korábbi évekhez viszonyítva: 1998 és 1999 között a növekedés 71%-os, 1999 és 2000 között pedig 52%-os volt. A webhelyek száma csaknem hatszorosára növekedett 1997 óta, amikor az OCLC elkezdte az évi felméréseket.

A mintában szereplő nyilvános webhelyek 2000/2001. évi számának mintegy felét az USA szervezetei és magánszemélyei, 5%-át német szervezetek, 4-4%-át japán és kanadai szervezetek vitték be az internetbe. A webhelyek tartalmának kb. 75%-a angol, 7%-a német, és 5%-a japán nyelvű. Ezek az eloszlások hasonlóak az 1999. évihez.

A nyilvános webhelyek tartalmát szolgáltató szervezetek legnagyobb hányada (16%-a) az információs iparhoz kapcsolódik, beleértve az internetszolgáltatókat, kereskedelmi kiadókat, szoftvercégeket és online információs szolgáltatásokat. A második legnagyobb csoportot 14%-kal a professzionális konzulensek webhelyei teszik ki, a szoftverkészítőktől a jogászokig és könyvvizsgálókig. A mintában 12%-kal szerepel a kiskereskedelem.

Az ún. „felnőtt” webhelyek (amelyek szexuális tartalmú anyagot szolgáltatnak) a webhelyek 2%-át teszik ki (74 000 hely). Ez az összetétel is csaknem változatlan maradt 1998 óta.

További információ e-mailen:
wcp-research@oclc.org

/ASLIB Online and CD Notes, 14. köt. 10. sz. 2001. p. 10–11.
ASLIB Managing Information, 8. köt. 9. sz. 2001. p. 30./

Használati statisztikák készítése

A brit Kiadók és Könyvtárak Megoldásai (*Publishers and Libraries Solutions = PALS*) nevű szervezet 2000 szeptemberében létrehozott egy felhasználói statisztikákat készítő munkacsoportot azzal a céllal, hogy gyakorlati módszert dolgozzon ki kereskedelmileg forgalmazott *elektronikus folyóiratok és adatbázisok használati statisztikáinak* készítésére. A gyakorlati útmutató a következő szempontok szerint javasolja a statisztikák készítését:

- mely adatelemeket mérjük;
- ezeknek az adatelemeknek a definíciója;
- az output jelentés formátuma, gyakorisága, részletessége;
- a szolgáltatás eljuttatásának módszerei;
- módszerek a használati statisztikák kombinálására közvetlen használat alapján és közvetítők (kapuszolgálatok, aggregátorok, elektronikus dokumentumellátó cégek) útján;
- a távhasználat mérési módszere.

A PALS munkacsoportja 2001 júniusában nemzetközi fórumot rendezett Londonban, ahol egy sereg határozati javaslatot vitattak meg vállalatok, szabadalmi szervezetek, könyvtári egyesületek részvételével. Megegyeztek a mérendő adatelemekben és azok meghatározásában, az output formátumában és az eljuttatás módszerében. A munkacsoport a gyakorlati módszertan (Code of Practice) első változatát 2002 tavaszára készíti el, amelyet további fórumokon vitatnak meg, és kiegészítik az új fejleményekkel, piaci gyakorlattal és vállalkozási tapasztalatokkal.

További információ: www.usagestats.org

e-mailen: Alison.MacNab@kcl.ac.uk

/Online and CD Notes, 14. köt. 10. sz. 2001. p. 13–14./

Nyomtatott folyóiratok előfizetésének megszüntetése: 81%-os igen

Az Information World Review (IWR) által szervezett *IWR/Dialog Pulse* tavaly novemberi felméréseben a tudományos, műszaki és orvosi területeken érdekelt egyetemi/kutatóintézeti információs szakembereknek két kérdést tettek fel:

- Szerintük elkövetkezik-e belátható időn belül az a változás, amikor már teljes egészében elektronikus folyóirat-szolgáltatással elégitik ki az akadémiai közösségek folyóiratcikk-igényeit?
- Vajon elkövetkezik-e az, hogy teljesen megszüntetik a nyomtatott folyóiratok előfizetését, és csak a kijelölt cikkek másolatait szerzik be?

A második kérdésre a felmérés résztvevőinek túlnyomó többsége, 81%-a igennel válaszolt. Már most is egyre-másra mondják fel az előfizetéseket költségkímélés céljából. Az első kérdésről azonban megoszlott a válaszadók véleménye. A megkérdezettek mintegy fele szerint hamarosan eljön az idő, amikor teljes egészében elektronikus cikkszolgáltatás veszi át a nyomtatott folyóiratok helyét, másik fele szerint folytatódik a papír alapú folyóiratok léte. A panelen részt vevők 88%-a az elektronikus továbbítást „nagy mértékben” vagy „jelentős mértékben” használja.

A panel résztvevői szerint mind a véghasználók, mind az információs szakemberek előnyben részesítik az elektronikus folyóiratokat. Viszont aggodnak az árak, a címváltozások és a régebbi

anyagok elérhetősége miatt. Sokaknak hiányzik a folyóiratok hordozhatósága, böngészési lehetősége vasúton, autóbuzson. A folyóirat-előfizetések megszűnésének kérdésében egyöntetűen adtak hangot véleményüknek, hogy ez a folyamat már elkezdődött az ad hoc cikkvásárlások előtérbe kerülése miatt. Ennek oka, hogy egyes cikkek beszerzési ára alacsonyabb, mint a teljes folyóiratok megvásárlása, csökken a munka- és tárolóhelyigény is a könyvtárban. Viszont sokan elleneztek a tisztán cikkvásárlásra való áttérést. A folyóiratok előfizetésének megszüntetése azzal járna, hogy a könyvtárak könyv- vagy cikk-kereskedéssé változnának, ha nem kellene teljesen bezárni őket.

/Information World Review, 174. sz. 2001. november, p. 1., 8./

A Chemical Abstracts adatbázisok tartalmának gazdagítása

A Chemical Abstracts Service (CAS) kémiai adatbázisainak tartalmát gazdagítja azzal, hogy a szolgáltatott adatok közé felveszi a vegyi anyagok számított tulajdonságadatait is. További erősítés, hogy a vegyi reakciók információit a CASREACT adatbázisban újabb tíz év anyagával megtoldták, így azok 1975-ig visszamenőleg kereshetők. A megnövelt kémiai adatbázisok az STN International szolgáltató központban, a SciFinder és a SciFinder Scholar webszolgáltatásokban hozzáférhető CAS adatbázisokban érhetők el.

A CAS Registry állományban található, több mint 3 millió vegyi anyag (substance) rekordot nyolc számított anyagtulajdonsággal bővítik: a hidrogén-donorok száma, a hidrogénakceptorok száma, a forgatható kötések száma, a molekulasúly, a logD, a logP, a pKa, és a vízben oldhatóság. Ez lehetővé teszi a Registry állományban azonosított „gyógyszer-szerű” molekulák gyors és egyszerű behatárolását.

A CASREACT állomány visszamenőleges kereshetőségének növelésén kívül további 750 000 egy- és kétlépéses kémiai reakciót vettek fel az adatbázisba.

További információ: www.cas.org

/ASLIB Online and CD Notes, 14. köt. 9. sz. 2001. p. 9./